

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Johdanto

Ministeriöiden tulevaisuuskatsaus 2022 –
Yhteiskunnan tila ja päätöksiä
vaativat kysymykset

Koko julkaisu osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-780-5>

JOHDANTO

Minkälaisessa toiminta- ja turvallisuusympäristössä seuraava hallitus tulee toimimaan? Miten koronapandemia on vaikuttanut suomalaisten terveyteen, arkeen ja talouteen? Entä uusi geopolittinen tilanne Venäjän hyökättyä Ukrainaan, mihin maailma on menossa? Minkälaisia keinoja seuraavalla hallituksella voisi olla käytössä, jotta suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyy kestäväällä taloudellisella pohjalla ympäristöä ja luontoa kunnioittaen? Näihin ja muihin kysymyksiin vastaa ministeriöiden yhteinen tulevaisuuskatsaus vuonna 2022.

Suomessa on nykyisin 12 ministeriötä. Kukin ministeriö vastaa toimialallaan valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Monet asiat koskevat kuitenkin useita hallinnonaloja, joten niitä voidaan hoitaa onnistuneesti vain yhteisymmärryksessä ja yhteistyössä ministeriöiden kesken. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintä, kokonaisvaltainen maahanmuuttopolitiikka tai kestävä talouden tukeminen vaativat onnistuakseen toimia useissa ministeriöissä.

Ministeriöiden työtä ohjaa pitkälti hallitusohjelma, joka on hallitukseen osallistuvien puolueiden hyväksymä toimintasuunnitelma hallituksen tärkeimmistä tehtäväalueista. Hallitusohjelman rakenne voi myös osaltaan ohjata ja tukea poikkihallinnollista yhteistyötä. Sekä pääministeri Marinin ilmiöpohjainen että pääministeri Sipilän strateginen hallitusohjelma ovat korostaneet politiikkalohkojen sijasta laajempia aiheita.

Uuteen hallituskauteen, ja samalla hallitusohjelmaan, valmistaudutaan monilla tahoilla. Myös ministeriöt valmistautuvat tukemaan uutta hallitusta tärkeimpien tehtäväalueiden valinnassa. Yksi keskeinen tuen muoto on ministeriöiden tulevaisuuskatsaustyö.

Ministeriöt laativat tulevaisuuskatsaukset kerran vaalikaudessa. Katsaukset valmistellaan virkamiestyönä ministeriön kansliapäällikön johdolla. Niiden tavoite on tuottaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja hallitusneuvottelujen pohjaksi tilanne- ja kehitysarvioita yhteiskunnan tilasta ja poliittista päätöksentekoa edellyttävistä kysymyksistä.

Aiemmin katsaukset on julkaistu erikseen, joskin viime vuosina yhteistyö ministeriöiden välillä on lisääntynyt niin, että katsaukset on julkistettu yhtäaikaa ja niiden rakenne on ollut samankaltainen. Kun poikkihallinnolliset teemat ovat lisääntyneet, on päädytty

kokoamaan tulevaisuuskatsaukset yhdeksi julkaisuksi. Lukija pääsee siis perehtymään ilmiöiden tilannekuvaan ja ratkaisujen suuntiin koko valtionhallinnossa yhdellä kertaa.

Vuoden 2022 tulevaisuuskatsaus on siis kaikkien 12 ministeriön yhteinen julkaisu. Ministeriöiden osuudet näkyvät edelleen omina päälukuinaan, jotta lukijan on myös mahdollista tunnistaa mille toimialoille eri aiheet kuuluvat. Hakutoimintojen avulla verkkojulkaisua on mahdollista lukea läpileikkaavien teemojen tai hakusanojen avulla. Katsauksen alussa on ministeriöiden yhdessä laatima kattava toimintaympäristökuvaus, joka pohjautuu valtioneuvoston tulevaisuusselontekotyöhön.